

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION EXTRAORDINAIRE 1991-1992 (*)

17 SEPTEMBRE 1992

PROPOSITION DE LOI SPECIALE

**modifiant la loi spéciale du 6 janvier
1989 sur la Cour d'arbitrage**

**(Déposée par Mme Merckx-Van Goey et
M. Taylor)**

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 68 de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions a inséré dans la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, un article 124*bis* qui a levé la distinction qui était faite jusque-là entre les règles de compétence et les règles formelles. En conséquence, il est désormais possible d'exiger, devant la Cour d'arbitrage, le respect des nombreuses procédures de concertation et de coopération, pour autant que celles-ci soient prévues pour l'élaboration des normes législatives.

L'article 14*bis* des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, dispose que sont considérées comme des formes substantielles, les concertations, les associations, les transmissions d'informations, les avis, les avis conformes, les accords, les accords communs, à l'exception des accords de coopération visés à l'article 92*bis* de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, et les propositions qui concernent les relations entre l'Etat, les Communautés et les Régions et qui sont prévus par ou en vertu des loi prises en exécution des

(*) Première session de la 48e législature.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1991-1992 (*)

17 SEPTEMBER 1992

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET

**tot wijziging van de bijzondere wet
van 6 januari 1989 op het
Arbitragehof**

**(Ingediend door Mevr. Merckx-Van Goey en
de heer Taylor)**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Door artikel 68 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten werd in de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof een artikel 124*bis* ingevoegd. Het vroegere onderscheid tussen de bevoegdheids- en vormregels werd bijgevolg opgeheven. Hierdoor wordt het mogelijk de naleving van de talrijke procedures van overleg en samenwerking afdwingbaar te maken voor het Arbitragehof voor zover de procedures op het vlak van de totstandkoming van de wetgevende normen zijn voorgeschreven.

Artikel 14*bis* van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, bevestigt dat als substantiële vormen worden beschouwd het overleg, de betrokkenheid, het geven van inlichtingen, de adviezen, de eensluidende adviezen, de akkoorden, de gemeenschappelijke akkoorden met uitzondering van de samenwerkingsakkoorden bedoeld in artikel 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de voorstellen die de betrekkingen tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffen en die voorgeschreven zijn

(*) Eerste zitting van de 48e zittingsperiode.

articles 59bis, 59ter, 107quater, 108ter et 115 de la Constitution.

Le deuxième alinéa de l'article limite toutefois cette possibilité d'invoquer la violation des formes substantielles à l'Etat, aux Communautés, aux Régions et à la Commission communautaire commune.

Dans son avis concernant l'article 14bis précité, le Conseil d'Etat a formulé les observations suivantes :

« Il ressortira de l'alinéa 2 que lorsque le Conseil d'Etat sera sollicité de refuser l'application d'une disposition législative pour omission ou irrégularité de ces mêmes concertations, etc., il devra poser une question préjudicielle à la Cour d'arbitrage parce qu'il s'agira d'un moyen pris de la violation d'une règle de compétence. Mais s'il est sollicité de refuser l'application d'un règlement ou d'un acte individuel, ou d'annuler un tel acte, il devra considérer ces mêmes concertations, etc. comme des formes substantielles dont il ne pourra relever la violation qu'à la requête de l'Etat, des Communautés et des Régions.

D'une part, le législateur ordinaire ne saurait s'attribuer le pouvoir de qualifier des actes prescrits par le législateur spécial autrement que ne l'a fait celui-ci.

D'autre part, le législateur ne peut limiter les pouvoirs que le Conseil d'Etat, section d'administration, et les autres juridictions administratives tiennent de l'article 107 de la Constitution au même titre que les cours et tribunaux de l'ordre judiciaire » (Doc. Chambre n° 790/1-88/89, p. 33).

Il n'a pas été tenu compte de ces observations.

Le Conseil d'Etat estime donc que la procédure prévue ne trouve pas de fondement suffisant dans la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage. La présente proposition de loi vise à conférer le même caractère à ces dispositions et à uniformiser l'interprétation de la notion de violation d'une règle de compétence.

Par ailleurs, il n'est pas précisé clairement si une personne physique ou morale doit uniquement justifier d'un intérêt dans l'annulation d'une disposition ou si elle doit également justifier d'un intérêt en invoquant un moyen qui provoque l'annulation.

Il est improbable qu'une personne physique ou morale puisse justifier d'un intérêt personnel en attaquant la violation de règles formelles d'élaboration de lois, décrets ou ordonnances.

Si le moyen invoqué est d'ordre public, il suffit que le requérant justifie d'un intérêt à l'annulation même. Afin de mettre fin à cette imprécision, la présente proposition de loi prévoit que ces formes de concertation et de coopération ne sont considérées ni

door of krachtens de wetten aangenomen in uitvoering van de artikelen 59bis, 59ter, 107quater, 108ter en 115 van de Grondwet.

Het artikel beperkt echter in een tweede lid deze mogelijkheid om een schending van substantiële vormvereisten te kunnen invoeren tot de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Het advies van de Raad van State bij dit artikel 14bis stelt : « Uit het tweede lid blijkt wanneer de Raad van State wordt verzocht de toepassing te weigeren van een wetsbepaling wegens verzuim of onregelmatigheid van datzelfde overleg, enz., hij een prejudiciële vraag zal moeten stellen aan het Arbitragehof, want het zal dan gaan om een middel ontleend aan de schending van een bevoegdheidsregel. Wordt de Raad echter verzocht de toepassing van een verordening of van een individuele handeling te weigeren, of zo'n handeling te vernietigen, dan zal hij datzelfde overleg, enz. moeten beschouwen als substantiële vormvereisten waarvan hij de schending alleen op verzoek van de Staat, van de Gemeenschappen en de Gewesten zal kunnen opwerpen.

Eensdeels zou de gewone wetgever zich niet de bevoegdheid mogen toeëigenen om aan handelingen die door de bijzondere wetgever voorgeschreven zijn, een andere hoedanigheid toe te kennen dan deze laatste eraan heeft toegekend.

Anderdeels mag de wetgever niet de bevoegdheden beperken die de Raad van State, afdeling administratie, en de andere administratieve rechtscolleges ontleenen aan artikel 107 van de Grondwet, net zoals de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde. » (Stuk Kamer n° 790/1-88/89, blz. 33).

Met deze opmerkingen werd geen rekening gehouden.

Voor de Raad van State wordt dus een procedure voorgeschreven die geen voldoende grondslag vindt in de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof. Dit voorstel beoogt dezelfde hoedanigheid te geven aan deze bepalingen en een eenvormige interpretatie in te voeren bij de schending van een bevoegdheidsverdelende regel.

Ook is het momenteel onduidelijk of een natuurlijk of rechtspersoon een belang heeft bij de vernietiging van een bepaling dan wel of hij ook belang dient te hebben bij het invoeren van een middel dat tot de vernietiging leidt.

Het is onwaarschijnlijk dat een individu of een rechtspersoon een persoonlijk belang zou kunnen aantonen bij de aanvechting van het niet-naleven van vormregels bij het tot stand komen van wetten, decreten of ordonnances.

Wanneer het ingeroepen middel van openbare orde is dan volstaat echter dat het verzoek een belang heeft bij de vernietiging zelf. Om aan deze onduidelijkheid een einde te stellen, wordt in dit voorstel bepaald dat deze vormen van overleg en

comme des règles substantielles ni comme des règles d'ordre public pour les personnes physiques et morales.

PROPOSITION DE LOI SPECIALE

Article unique

L'article 124*bis* de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage est complété par un deuxième alinéa, libellé comme suit :

« Toutefois, les personnes physiques et les personnes morales, à l'exception de l'Etat, des Communautés, des Régions et de la Commission communautaire commune en ce qui concerne les matières visées à l'article 63 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, ne peuvent invoquer la violation des formes visées à l'alinéa précédent.

22 juillet 1992.

samenwerking voor individuen en rechtspersonen noch als substantiële noch als de openbare orde aanbelangende regel worden beschouwd.

T. MERCKX-VAN GOEY
J. TAYLOR

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET

Enig artikel

Artikel 124*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof wordt aangevuld met een tweede lid, luidend als volgt :

« De natuurlijke en rechtspersonen, behalve de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie wat de aangelegenheden betreft die bedoeld zijn in artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, kunnen echter de schending van de in het vorige lid bedoelde vormen niet inroepen. »

22 juli 1992.

T. MERCKX-VAN GOEY
J. TAYLOR